

na orožje naroda serbskega zoper ljuto trinožstvo turško. Radostno se pridružijo junačkim četam Černega Jurja ter hrabro se vojskujejo z enorodnimi brati proti kervoželjnemu tlačitelju. Oprostili so poslednjič zemljo turškega jarma, in vsi, zlasti naši Mladenoviči, živeli so srečni in spoštovani ter gledali slobodno Srbsko in srečne potomce v novi svoji domovini.

Jos. Levičnik.

Narodne pesmi iz okolice Ložkega potoka.

1.
Kje so moji prijatli,
Ker jih tak mal poznam,
Kje so moji prijatli,
Ker jih tak mal imam.
Sem tega komaj čakal,
Da bi k vam prišel.
Prav milo bi se zjokal,
Ko bi vam v roke prišel.
Nedelja v jutro pride
V cerkev Božjo čast:
Jaz pa po gmanjci hodim
Sem žalosten ta čas.
Te gmanjce in kukove
To so moje reči;
Podnevi zavetja išem,
Da prestojim le noči.

2.
Kaj je tebi, ljubica,
Da si tako žalostna?
Saj se ti na očeh pozná,
Da si je jokala.
Saj se nesem, saj se bom,
Ker me ljubi zapustil bo,
Pojde kje v druge dežele,
Kjer nazaj te več ne bo.
Preden se bom na marš podal,

Bom za en ferkelj vinca dal,
Svojim prijatlom bom napil,
Fantom dekile zročil.
Šinoci sem pod oknom stal,
Žalosten slovó jemal,
Tekle so ji dol solzé,
Ko vinske jagode.
Pozimi rožce ne cvetó,
Kaj bo zdaj pa pušelj moj?
Pušelj mora biti zelen — plav,
Jaz bom pa slovó jemal.

3.
Ena tička priletela,
Nad kosarno obsedela,
Tička poje, žvergolí.
Ker se mlad'ga veseli.
Le sem, le sem mlad' soldatje
Bo(mo) pisali svoje pisemce
Svoj'mu očku in materi.
Zdaj pa bomo s šturmom vstali,
Bomo vročo krí preivali,
Enemu pojde glava preč,
Drug'mu pa skoz serce meč.
Očka bodo pisemce brali,
Mamca bodo zraven stali:
Kaj pa ideš od mene preč,
Ne bom te vid'la nikdar več!

4.
Tam gori za hramom ena terta stoji,
Res grojzdja je polna, da komaj derži.
En noograd bom kupil, bom terte sadil,
Bom znance povabil, še sam ga bom pil.
Konjički skerbbljajo, ker vince peljajo,
Moj bratec poglej, če je vince zakaj!
Še lepši je barve, ko čisto zlató,
Boljši za piti ko samo srebró.
Zdaj ga pa pimo en glažek al dva
V imenu Marije in svet'ga Duha.

Zapisal Jan. Vesnin. *)

Uganjka zastavice v 12. listu.

Benedke, Benedek, kralj sardinski.

Nemškutarjem za pirhe.

Da tisti možaki pokusijo sad, ki dozori v ljudskih šolah na kmetih, ako se prosto ljudstvo uči nemški jezik, jim podamo to pisemce, ki ga je pisal vojak iz Vidma svojemu očetu na Koroško. Če ga razumejo, jim damo radi cel koš pirhov; če pa mislijo, da je pisemce pokvarjeno, naj pridejo v tiskarnico original brat. Tako-le se glasi: „udine 11. 1861. libar fatar falentin — — ich grajfi ten fedar maj lijbar fatar ut lasi si shen pidankan cuden fir 4 Gu ut dasi ich richtik auf gealten abi ut lasi bisan dasi noch immar ksunt pin ich lasi inad shen gijsan ut shwestar ut Brudar, ut ale majne pikantan ut lasi bisan dasajt jic in udine cubaj kshosan buran ana atboln basar fargiftan ut di andre at boln cupumatesar tersateran ut noch et bas at gegan unsar kajsar kshimft, ut paj kijch cajt redan si imar dasi in fru jar anfangan bijrt, bana krjch an fan gan bijrt nachtem kumi in lajboch adar in graz,

*) Prosimo večkrat kaj.

Vred.

dasis miyr lajt dasaj majne pikantan Nuch sul datan buran, ich shlisi majne prjf ut lasi bisan dasiich den prif selbst shiban Abi abar das bajs i nit ban a ana kinann lesanbijrt, ut lasi auch diesę shen grjsan ber den prjf lesen birt. Adija adija Srečno — ut lasi shen grijsan mjn lancuman bij noch cu nim get jakob

Novice iz deželnih zborov.

Deželni zbor krajski.

V saboto 6. t. m. se je pričel deželni zbor. Ob 10. uri so maševali preuzvišeni knez in škof g. dr. Jernej Vidmar v stolni cerkvi; vsi zborniki so bili pričujoči. Po sv. maši so se podali v zbornico, ktera — vsakemu odperta — je na novem tergu v deželni hiši (lontovžu). Ko je kmali po dohodu preuzvišenega kneza in škofa, ki so tudi poslanec, prečastiti deželni predstojnik žl. gosp. dr. Ulepič v zbornico prišel, se je deželni zbor začel.

Začel se je zbor s tem, da je gospod deželni predstojnik novo izvoljenega deželnega glavarja gosp. barona Antona Kodelli-ja in njegovega namestnika, gospoda dr. žl. Karola Wurzbach-a povabil, da naj mu namesti prisege roko podasta, da bosta cesarju in postavi zvestobo ohranila.

Potem je deželni poglavar, kot zbora predsednik, odbor začel z nagovorom rekši, da so presvitli cesar spoznali potrebo, da se ljudstvu pravica dá, se udeležiti postavedajavstva po izvoljenih poslancih na podlagi pragmatične sankcije. Ta v diplomu od 20. oktobra p. l. storjena obljuba je poterjena v patentu od 26. februarja t. l., in po teh vodilih smo danes se tukaj zbrali, da se bomo posvetovali zastran domačih potreb in da bomo izmed nas volili poslance za državni zbor, v katerem se bo posvetovalo o potrebah celega cesarstva. Na dalje je rekel poglavar, da dolžnosti zbora so velike, dela bojo zlo obširne, in da jih bomo dopolnili, če bomo edinega duha in uneti za blagor domovine. Tudi je gosp. poglavar opomnil, da je po novem poklicu mnoge dolžnosti prevzel in da jih bo le s podporo poslancev in v zaupanji na pomoč vsegamogočnega Boga spolniti mogel. Nato je sklenil s slavo-klicom na cesarja Franca Jožefa, kterege so ponovili vsi zborniki.

Po dokončanem nagovoru je gospod poglavar povabil vse poslance in jih po imenu poklical, da so mu namesti prisege roko podali in cesarju in postavi zvestobo obljubili.

Ko je bilo vse to opravljeno, je po predpisanem redu dokazal, da je prva potreba, da se zvolita izmed poslancev dva odbornika, ktera bota vse zapisala, kar se bo v zboru govorilo in da bota zborni protokol doverševala. Po nasvetu gosp. dr. Toman-a sta bila gosp. Miha Ambrož in gospod dr. Zupan enoglasno izvoljena za to opravilo; Ambrož se je berž potem vsedel k mizi, ktera je bila za to pripravljena.

Po tem je gosp. deželni predstojnik izročil deželnemu glavarju cesarski diplom od 20. oktobra v lepo okinčani knjigi s pozlačeno škatlico, da se v vedni spomin v deželnem arhivu ohrani; pristavil je pa gosp. predstojnik, da diplom pride od presv. cesarja tudi v slovenskem jeziku, kterege bo ob svojem času zboru izročil.

Gosp. grof Anton Auersperg je potem predlog napravil, naj bi se cesarju poslalo pismo hvaležnosti za podeljeno ustavo, ki je podlaga še večjega razvitja ustavne svobode. Odbor je poterdil ta predlog in gosp. poglavarja pooblastil, naj izvoli 5 odbornikov za izdelek tega pisma; zraven gosp. predložnika, grofa Antona Auersperga, so bili še izvoljeni gospodje: dr. Bleiweis, Ambrož, Dežman in Kromar.

Dr. Bleiweis je poprijel potem besedo in rekel, naj se pošlje to pismo cesarju tudi v slovenskem jeziku. Gosp. dr. Wurzbach podpira ta predlog, ki je bil enoglasno poterjen.

Gosp. Ambrož svetuje, naj se še izvolita dva odbornika, ktera bota zapisnike dveh nalašč iz Dunaja najetih steno-

grafov (hitropiscov) pregledovala; dr. Bleiweis meni, naj gospod Ambrož in dr. Zupan tudi to opravilo poskerbita, ker že pišeta zborni protokol. Po mnogem pretresovanju te reči, ktereга so se udeležili gospod baron Apfaltern, dr. Zupan, dr. Toman itd., sta oba imenovana gospoda tudi te opravila prevzela.

Nazadnje je gosp. glavar omenil, da je treba, da se volitve vseh poslancov pregledajo, ali se je pri vseh volitvah po postavah ravnalo ali ne — in da naj se potem v zboru vse volitve poterdijo.

Gospod Ambrož je nasvetoval, naj vsak volitni red zbere tri odbornike iz svoje srede in da naj ti odborniki pregledajo volitne protokole tako, da bojo odborniki enega reda pregledovali volitne protokole drugega reda itd. Svetli škof so bili drugih misel, rekši, naj se raje ohrani edinost in naj izvoli vseh zbor devet odbornikov, kateri naj si potem med saboj razdelijo presodbo volitnih protokolov tako, da bojo v kratkem delo doveršili.

Po mnogem pretresovanju, ktereга se je udeležilo mnogo poslancov, je bilo po nasvetu gospod dr. Toman-a sklenjeno, naj vsaki volitni razred 3 odbornike izvoli, kateri bojo omenjeno delo prevzeli; izvoljeni so bili potem sledeči gospodje: baron Apfaltern, žl. Langer in Rudeš, Brolich, Guttman in dr. Recher, Derbič, Koren in Mulej.

In s tem je bila prva seja sklenjena ob eni popoldne.

V pondeljek je bila druga seja deželnega zbora. Ko je gospod Ambrož zapisnik zadnje seje prebral, je gospod deželni predstojnik zboru naznanil, naj se zbor po željah državnega ministerstva brez pomude loti volitev poslancov za državni zbor, in je pri tej priliki tudi zboru vediti dal, da ima deželni zbor jenjati, ko se bo začel državni zbor, pa da se bo po dokončanem državnem zboru začel spet deželni zbor.

Gosp. Oton baron Apfaltern je v imenu dotične komisije zboru naznanil, da komisija, ki je preiskavala volitve naših deželnih poslancov, ni nobenega bistvenega pogrška našla. Zbor je poterdil tedaj vse izvoljene. V Černomlji izvoljeni gosp. Lesar se je sam volitvi odpovedal; namesto njega bo tedaj nova volitev *)

Gospod Anton grof Auersperg je potem po krasnem predgovoru bral zahvalnico, ki ima na Dunaj cesarju poslana biti za podeljene ustavne pravice. Z veliko hvalo je bilo izverstno delo sprejeto. Potem se oglasi poslanec gosp. Zagorc v slovenskem jeziku in željo izreče, naj se bere ta zahvalnica tudi v domačem jeziku; dr. Bleiweis bere potem v slovenskem jeziku to pismo, ki bode, od vseh poslancov podpisano, z nemškim vred cesarju po gosp. državnem ministru izročeno.

Gosp. dr. Toman je potem besedo poprijel za pravice slovenskega jezika, omenivši dolgoletno zateranje njegovo, kar ne narod ne jezik slovenski ni zaslužil, kakor tudi rodoljubni možje ne tistega natolcovanja, s katerim se po strašni krivici preganjajo, kakor da bi bili sovražniki Avstrije in Bog vé kaj še. Komur je nadušenost našega slavnega pesnika za pravično domačo reč že od nekdanj znana in njegova izverstna beseda naj si bode v slovenskem ali nemškem jeziku, bo nam lahko verjel, da je bil njegov govor sprejet z mnogokrat ponovljenimi živio-klici, ki jih je v resnici zaslužil. Nadjamo se, da nam bo visoko čisljani govornik iskreno željo izpolnil in še pred natisom stenografičnih oglasov podal dragoceni govor tudi v slovenskem jeziku. — Za tem so se uneli živi pomenki. Ker nam prostora zmanjkuje, danes vsega in vseh gosp. govornikov, kakor svetlega gosp. kneza in škofa, gosp. dr. Wurzbach-a, gosp. Lukman-a, žl. gospoda Strahl-a, gospoda Kromer-a, gosp.

Brolih-a, gosp. dr. Zupan-a, grofa Antona Auersperg-a, gosp. Ambroža, ki je Tomanov govor s zahvalo imenoval „navdušeno besedo mirú in sprave“ omeniti, ki so se za in zoper rabo slovenskega jezika kot zbornega jezika oglasili, omenimo le samo govora dr. Bleiweis-a v tej priliki, ker utegne zanimiv biti tudi Slovencom zunaj Krajskega; rekel je h koncu tako-le: „Tužnega serca se oziram na naše brate na Štajarskem in Koroškem, v Istri in na Goriškem. Al jim bota dva nemška in dva laška deželna zbora pravična, bo — kazala prihodnost? Vse naše brate slovenske bi želel v tem našem zboru, kakor tudi gledé na narodnost njih, na politiko in dnarstvo Avstrije živo želim, da bi se vseh slovenski narod zedinil pod eno deželno glavarstvo, zakaj to je že samo po sebi naravno, bi bilo v deželnem opravilstvu lože in tudi v stroških cenejše. Al za danes mi ostaja le želja, prihodnjemu državnemu zboru živo na serce položiti, naj se krepko potegne za to zedinjenje“. Tudi ta govor je bil s živio-klici sprejet.

Potem se je govorilo o tem, kako naj se pomenki in obravnave deželnega zbora naznanje dajejo; sklep je bil po „Novicah“ in „Laibacher Zeitung“ tako, da se berž vse ob kratkem pové, kar se v zboru godí, potem pa se bojo stenografični spisi, ki od besede vse povedó, kar je kdo govoril, v posebni dokladi „Novicam“ v slovenskem jeziku, „Laib. Zeitg.“ pa v nemškem jeziku prikladali.

Dr. Bleiweis je za tem v nemškem in slovenskem jeziku govoril o potrebi postave, ktera varuje poslanca, da ga za to, kar v zboru govori in kako svoj glas oddaja, nobena gospóska ne smé zatožiti, v preiskavo vzeti, zapreti ali sicer preganjati; kakor morajo ministri odgovorni biti za vse, kar storé, tako ne smé nikakoršna odgovornost ust zaperati poslancu, da bi se iz strahú ne upal odkritoserčno govoriti. Dr. Bleiweisov predlog je bil, naj deželni zbor presv. cesarja berž za tako postavo prosi. Gospod dr. žl. Karl Wurzbach in pa gosp. Ambrož podperata ta predlog, ki ga je potem zbor enoglasno poterdil.

Po vsem tem je deželni glavar ob dveh popoldne sklenil zbor z naznanilom, da v sredo se bojo poslanci v državni zbor in pa deželni odborniki volili.

Dopisi.

Na Dunaji 7. aprila. H. B. — Prišel in minul je željno pričakovani včerajšni dan. Tukajšni in drugi deželni zbori, razun dveh, so se včeraj zbrali in svečano pričeli. Da jih tukajšni listi spodobno slové, in da posebno dunajskemu veliko važnost prizadevajo, je bilo pričakovati; vendar ni ljudstvo očitno nikakor „demonstriralo“, in poslancev s „slava-klici“ pozdravljajo, če se je tudi dosti radovednih gledavcov sém ter tjé gnjetlo in le obraze svojih „izvoljenih“ viditi hotlo. Drugače pa se glasi iz Prage, kjer je velika množica narodske viteze serčno pozdravljala ter jim neprenehoma „slava“ nasproti klicala. Sam državni namestnik je z govorom v narodnem jeziku deželni zbor začel in tako se je potem skor večidel govorilo. Na prvi pogled se že dá spoznati, da je dunajski zbor mutatis mutandis za ustavni centralizem unet; kaj pa po tem takem ravnopravnim narodom ostaja? To je kar je bilo — centralizacija, če tudi v ustavni podobi! Iz tega pa ne dohaja sreča in blagostanje različnim ljudstvom. Bati se je, da ne bi dunajskemu zboru tudi nekteri drugi bili zelo podobni, ker preziraje ljudstvo, deželne in narodne potrebe in zadeve, se bodo čez pravo mero le na centrum ozirali in tako ravnopravnost in samostojnost spet v nič djali. To pa zato, ker vabivna beseda „liberalizem“ pesek v oči meče in hočeš ali nočeš iz prave poti občnega zadovoljstva in pravice zapeljuje in tjé vodi, kjer bode prej ali slej naši ustavnosti črni grob. Da so liberalni centralisti še močni, je očitno kot beli dan. Nasproti pa je spet lahko spoznati,

*) „Novice“ živo živo priporočajo Černomeljčanom in Metličanom g. Laufenstein-a, možá zlata vrednega, ki jim je menda še znan od tistihmal, ko je bil kresijski poglavar v Novem mestu. Vred.